

2. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ. Спеціальна частина : підручник / за ред. В.В. Коваленка, Ю.І. Римаренка, В.І. Олефіра. – Тернопіль, 2011.

3. Лошицький М.В. Теоретико-правові засади адміністративно-поліцейської діяльності держави : монографія / М.В. Лошицький. – К., 2013.

4. Юнін О.С. Зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних (поліцейських) підрозділів і можливості його застосування в Україні : монографія / О.С. Юнін. – Х., 2015.

Шалгунова Світлана Аполлінаріївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права
та кримінології факультету № 3
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ТИПИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СИСТЕМ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

Історичні, національні та інші особливості будь-якої держави накладають свій відбиток на організацію та форми діяльності її поліцейської системи. Такі особливості можна прослідкувати на поліцейських структурах країн Азії, Африки та Латинської Америки. Пов'язано це з тим, що організація та становлення і подальший розвиток поліцейських структур цих країн проводилися із допомогою радників та інструкторів поліції країн Європи та США. В аналогічній ситуації опинилася і Україна, яку більшість країн Європи вважають на цей час країною третього світу, тобто такою, що має найнижчий рівень життя та нерозвинену економіку. І з цим необхідно погодитися, оскільки тривала економічна, і головне – політична, криза призвела країну до практично повного руйнування всіх економічних відносин та підприємств, які мали хоча б невелику частку державної власності.

Поліцейські системи практично будь-якої держави світу виступають як одна з найбільш важливих складових державної системи кримінальної юстиції. Так, за даними ООН щодо тридцяти країн, поліція складає 69%, суди – 4% та виправні установи – 27% [1, с. 4-6].

Структура поліцейських сил різних держав світу будується на основі тих функцій, що покладаються на поліцію. Відповідно, ці функції обумовлені тим, яким чином історично формувалися поліцейські структури в умовах конкретного національного, соціального та суспільно-політичного розвитку кожної держави, традиціями його суспільства, тими подіями, що переживала держава у різні часи свого існування. Однак дотепер більшість поліцейських функцій є спільними для поліцейських систем більшості держав, відбувається уніфікація цих функцій. Проявляється це у тому, що на міжнародному рів-

ні приймаються правові акти та програмні документи, в яких закріплюються стандартні функції поліції. Так, наприклад, Співдружність Незалежних Держав, до якої входить Україна після виходу із СРСР, прийняла Модельний закон «Про міліцію (поліцію)». Модельний закон Співдружності Незалежних Держав – це законодавчий акт рекомендаційного характеру, прийнятий Міжпарламентською асамблеєю з метою зближення правового регулювання конкретних видів (груп) суспільних відносин в державах Співдружності [2].

Отже, наявність модельних законів та спільних функцій поліції в різних країнах свідчить про спільність загальноприйнятих функцій поліції, що є для неї традиційними. Експерти ООН виділили такі головні функції поліції: 1) попередження злочинів; 2) виявлення злочинів; 3) розслідування злочинів; 4) затримання (арешт) злочинців та підозрюваних осіб.

Організаційна будова органів поліції зарубіжних держав, розподіл функцій та повноважень між різними рівнями управління залежить від конкретної ситуації, що склалася в кожній країні, від форми її державного устрою та ступеня централізації органів управління. З точки зору форми управління зарубіжні поліцейські системи поділяються на централізовані, децентралізовані та напівцентралізовані.

Централізовані системи управління органами поліції перебувають під контролем уряду держави, визначають загальну стратегію, форми та методи діяльності поліції, коригують взаємовідносини поліції з іншими державними органами (перш за все, силовими та каральними – контррозвідкою, армією, судом; слідчими установами, де вони відділені від поліції, тощо). Керівництво централізованими органами управління поліцією складає невід’ємну складову частину функціонування державних структур. У більшості країн управління здійснюється міністерствами, як це відбувається в Україні, інших країнах СНД, у Франції, Італії, Швеції, Данії, Польщі.

Децентралізовані (або змішані) системи управління органами поліції характеризуються наявністю незначної залежності від центральних органів влади, як наприклад, в США.

Напівцентралізовані системи управління органами поліції характеризуються тим, що повноваження загальнодержавних органів поліцейського управління щодо територіальних поліцейських формувань обмежені контролем за призначенням керівних службових осіб, встановленням системи інформації та зв’язку, визначенням загальних правил несення служби, системою фінансування, технічного забезпечення та іншими організаційними питаннями. В інших питаннях територіальні формування поліції є самостійними або можуть підпорядковуватися місцевим (муніципальним) органам управління. До таких систем можна віднести поліцію Великобританії, Німеччини, Нідерландів, Японії.

Яку систему управління поліцією намагаються побудувати в Україні – сказати на цей момент складно. З одного боку, за Законом України «Про національну поліцію» нова, реформована вкотре система органів внутрішніх

справ, до якої входять й органи поліції, побудована на принципах централізованої системи, хоча існування територіальних управлінь в областях з підпорядкуванням в окремих питаннях місцевим органам влади передбачає напівцентралізовану систему управління. Таким чином, розпочате в країні реформування органів міліції (поліції) розпочалося не з побудови чіткої моделі управління, а з прийняття закону про поліцію, переформатування органів поліції: ліквідації структур ДАІ, ДСБЕЗ, БОЗ, БНОН, УВДТ та створення нібито нових підрозділів – *патрульної поліції*, яка фактично виконує функції патрульно-постової служби міліції, у т.ч. у складі давно забутих пересувних мобільних міліцейських груп, на утримання автотранспорту яких давно не виділялися кошти; *територіальних управлінь* боротьби з незаконним обігом наркотиків, які обслуговують не одну, а дві області (наприклад, Дніпропетровську та Запорізьку), але в складі – працівників на 80% менше, ніж до цього. При ефективності розкриття злочинів всього 17% за останні два роки – про яке реформування йдеться? Так, існуюча правоохоронна система була не настільки ефективною, як цього вимагає практика, однак причини такої неефективності полягають не стільки у проблемах самої системи, скільки в проблемах суспільства (загальному падінні морального рівня населення, зневаги до законів та існуючої влади, безкарності та ін.). Скоріше за все, руйнування старої правоохоронної системи, до працівників якої вітчизняні ЗМІ активно штучно формували упереджене ставлення в суспільстві протягом останніх 5 років [3, с. 171-175], та, як показує практика останнього року, недостатньо продумані кроки до її заміни на нову регенерацію працівників, що не мають належного рівня знань, навичок та умінь для виконання правоохоронних функцій, не йтиме на користь реформуванню поліції.

На наш погляд, підготовка патрульної поліції в Україні повинна ґрунтуватися на попередньому досвіді роботи ПМГ ППСМ, з урахуванням уже розроблених планів підготовки працівників ОВС. Час на підготовку таких осіб, з урахуванням їх попередньої обов'язкової служби в армії, що зможе дати їм чітке знання правил поведінки зі зброєю на наявність водійських прав і досвіду керування транспортним засобом, може складати 3-4 місяці, залежно від рівня освіти, яку має така особа на момент зарахування її кандидатом на службу в поліцію. Лише за таких умов можна буде говорити про якість підготовки патрульної служби поліції, наявність відповідних мінімальних знань з правоохоронної діяльності і здатність дотримуватися дисципліни й правил поведінки зі зброєю та її використання.

1. Правоохранительные системы иностранных государств и нормативно-правовая база их деятельности (на примере полиции США и ФРГ). – М. : ВНИИ МВД РФ, 2002. – 125 с.

2. Словарь финансовых и юридических терминов [электронный ресурс]. – режим доступа : http://www.consultant.ru/law/ref/ju_dict/word/modelnyj_zakon_sng/; положение о разработке модельных законодательных актов и рекомендаций межпарламентской ассамблеи государств-участников содружества независимых государств (принято в г. Санкт-Петербурге 14.04.2005 г. постановлением 25-8 на 25-ом пленарном заседании межпарла-

ментской ассамблеи государств-участников СНГ) [электронный ресурс]. – режим доступа : http://www.consultant.ru/law/ref/ju_dict/word/modelnyj_zakon_sng.

3. Шалгунова С. А. «психологічний тероризм» вітчизняного телебачення // Проблеми протидії проявам тероризму, сепаратизму та екстремізму в сучасних умовах : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 25 верес. 2015 р.). – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2015. – с. 171-175.

Побережна Наталія Олександрівна
кандидат педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри мовної підготовки
(*Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ*)

ПРОФЕСІЙНА ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА ЗА ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ

Процес реформування іншомовної підготовки в Україні зумовлений зміною статусу англійської мови. Відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» одним із ключових індикаторів реформування галузі освіти є вивчення іноземних мов. З урахуванням основних досягнень європейських країн сьогодні відбувається переосмислення існуючих підходів щодо іншомовної підготовки студентів та курсантів спеціалізованих ВНЗ. Як слушно зауважила Л. Смовженко, часи, коли достатнім доказом опанування мови було вміння перекладати з іноземної мови та навпаки адаптованих, неавтентичних текстів, вже минули [5, с. 245].

На сьогодні реформування системи іншомовної підготовки у ВНЗ відбувається відповідно до загальноєвропейських вимог, зокрема, загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти, де зазначено, що «студенти вищих навчальних закладів повинні володіти уміннями вільно висловлюватися без суттєвої витрати часу на пошук адекватних мовних засобів у процесі досягнення ними соціальних, академічних і професійних цілей» [1, с. 24]. Іншими словами, імплементація європейських освітніх стандартів у процес іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти нефілологічного профілю передбачає оволодіння ними такими необхідними навичками спілкування, які дозволяють їм вільно почуватися та працювати в іншомовному середовищі. За європейською шкалою це рівень B2 – компетентний користувач [2, с. 115]. Згідно зі шкалою Ради Європи (CEFR) існує шість рівнів (A1-C2) володіння мовою, які загальноприйняті за стандарт градації мовної компетенції та визнані в усьому світі.

Наразі питанням упровадження європейських освітніх стандартів іншомовної підготовки у навчальних процес вищої школи приділяється багато уваги вітчизняними науковцями (Л. Вікторова Р. Гришкова, Л.Смовженко, С. Ніколаєва, А. Кирда, К. Мамчур). Проте проблем, пов'язаних із навчанням іноземних мов, чимало, зокрема у вищих навчальних закладах нефілологіч-